

EU:N VASTUULLISEN ELINTARVIKEALAN LIIKETOIMINNAN JA MARKKINOINNIN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

Yhteinen tavoitepolku kohti kestävää elintarvikejärjestelmää

Yhteenveto

Vastuullisen elintarvikealan liiketoiminnan ja markkinoinnin käytäntesäännöt ovat yksi [EU:n pellolta pöytään -strategian](#) ensimmäisistä aikaansaannoksista ja olennainen osa sen toimintasuunnitelmaa. Käytäntesäännöissä esitetään yhteisiä pyrkimyksiä ja suuntaa antavia toimia, joita noudattamalla ”pellon ja pöydän välissä” toimivat toimijat, kuten elintarvikevalmistajat, ruokapalveluyritykset ja vähittäiskauppiat, voivat vapaaehtoisesti yhdenmukaistaa käytänteitään, sitoutua ja edistää siirtymistä kohti kestäviä elintarvikejärjestelmiä.

Kesäkuu 2021

SISÄLLYSLUETTELO

I. JOHDANTO	2
1.1 Esittely.....	2
1.2 Tavoite ja rakenne.....	3
1.3 Soveltamisala	4
1.4 Tehtävät ja vastualueet	4
II. PÄÄPERIAATTEET	7
III. PUITTEET ELINTARVIKKEIDEN KESTÄVYYTTÄ KOSKEVALLE SITOUTUMISELLE	10
3.1 Yhteiset tavoitteet ja suuntaa antavat toimet.....	10
3.1.1 Terveelliseen ja kestävään ruokavalioon liittyvien kulutustottumusten edistäminen	11
3.1.2 Elintarviketeollisuuden, vähittäiskaupan, ruokapalveluiden ja ravintola-alan sisäisten prosessien kestävyden parantaminen	15
3.1.3 Elintarvikkeiden arvoketjun kestävyden parantaminen suhteessa alkutuottajiin ja muihin toimijoihin	19
3.2 Yritysten kunnianhimoisten sitoumusten puitekehys	23
3.2.1 Ehdot täyttävät yritykset	23
3.2.2 Sitoumusten erittely	23
3.2.3 Sitoumusten seuranta ja raportointi	25
3.2.4 Sitoumusten julkistaminen ja edistymisraportit.....	25
3.2.5 Sitoumusten arviointi- ja tarkistusprosessi.....	25
3.3 Mahdollistavat edellytykset	26
IV. TÄYTÄNTÖÖNPANON EDELLYTYKSET	27
4.1 Hallinto.....	27
4.2 Käytännesääntöjen yleinen seuranta ja arviointi	28
4.3 Pois vetäytymistä koskeva lauseke	29
4.4 Voimaantulo.....	29

I. JOHDANTO

1.1 Esittely

Ottaen huomioon [Euroopan vihreän kehityksen ohjelman](#), mukaan lukien [Euroopan komission tiedonannon pellolta pöytään -strategia](#), sekä useita muita tärkeitä EU:n ja kansainvälisen tason poliittisia aloitteita, joilla pyritään vastaamaan ilmastonmuutoksen, ympäristön tilan heikkenemisen ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisen aiheuttamiin haasteisiin, väärinravitsemuksen ja tarttumattomien tautien aiheuttamaan taakkaan ja moniin muihin haasteisiin, näiden vastuullisen elintarvikealan liiketoiminnan ja markkinoinnin käytännesääntöjen (jäljempänä ”käytännesäännöt”) liitteessä 1 luetellut järjestöt ja yritykset (jäljempänä ”allekirjoittajat”) ovat valmiita osallistumaan omalta osaltaan niiden elintarvikejärjestelmien muuttamiseen, joissa niillä on mahdollisuuksia vaikuttaa.

Vaikka monet eurooppalaiset elintarvikealan toimijat ovatkin aktiivisesti mukana kestävässä kehityksessä siirtymisessä ja ovat jo tähän mennessä saavuttaneet konkreettista edistystä sekä yksinään että yhteistyössä muiden talouden ja yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa, uskotaan, että siirtyminen kestäviin elintarvikejärjestelmiin voisi tuoda lisää ympäristö-, terveys- ja sosiaalisia hyötyjä, tarjota taloudellista etua ja varmistaa, että COVID-19-kriisistä toipuminen saattaa kansalaiset ja toimijat kestäväälle polulle. Tämä muutos ei voi tapahtua, elleivät kaikki tärkeimmät elintarvikejärjestelmän toimijat, muun muassa Euroopan elintarvikeketjun keskimäinen osa, ota tässä prosessissa keskeistä vastuuta ja osallistu sen puitteissa merkityksellisiin toimiin.

Tässä hengessä allekirjoittajat ovat laatineet yhdessä muiden sidosryhmien, kuten kansainvälisten järjestöjen, valtiosta riippumattomien järjestöjen, ammattiliittojen ja ammattiyhdistysten, aktiivisen osallistumisen ja näiden tarjoaman panoksen myötävaikutuksella ja yhteistyössä Euroopan komission yksiköiden kanssa nämä vapaaehtoiset käytännesäännöt, joiden myötä ne ilmaisevat tukevansa niissä esitettyjä, kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevia pyrkimyksiä.

1.2 Tavoite ja rakenne

Näiden käytännesääntöjen tarkoituksena on koota toimijoita tavoittelemaan yhteistä kestävää elintarvikejärjestelmää¹. Tämä tapahtuu kutsumalla kaikenkokoisia elintarviketuotannon, -kaupan, -jalostuksen, -markkinoinnin, -jakelun ja -tarjoilun alalla toimivia yrityksiä sekä muita elintarvikejärjestelmän sidosryhmiä liittymään tähän yhteiseen toimintasuunnitelmaan ja osallistumaan konkreettisilla toimilla, jotka auttavat saavuttamaan näissä käytännesäännöissä asetetut tavoitteet.

Jotta näillä käytännesäännöillä olisi mahdollisuus menestyä, niiden olisi osoitettava, että ne edistävät elintarvikejärjestelmien ekologista, terveydellistä ja sosiaalista kestävyyttä ja että ne varmistavat samalla Euroopan elintarvikealan arvoketjun taloudellisen kestävyuden. Näin ollen nämä käytännesäännöt eivät edistä ainoastaan EU:n pellolta pöytään -strategian tavoitteita vaan myös muita Euroopan vihreän kehityksen ohjelman aloitteita (joita ovat mm. biodiversiteetti ja EU:n teollisuusstrategia), EU:n syöväntorjuntasuunnitelmaa sekä kansainvälisiä kestävyystavoitteita, kuten Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteita ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteita.

Nämä käytännesäännöt perustuvat ohjaaviin periaatteisiin (**luku II**), ja ne koostuvat kahdesta keskeisestä osatekijästä (**luku III**):

1. **yleiset tavoitteelliset päämäärät ja tavoitteet**, joissa esitetään yhteinen visio EU:n elintarvikeketjulle ja muille toimijoille, jotta voidaan edistää kestävien elintarvikejärjestelmien saavuttamista. Näitä pyrkimyksiä tuetaan useilla **suuntaa antavilla toimilla**², joista kaikki elintarvikealan yritykset, niin pienet kuin suuretkin, voivat saada ideoita osallistuessaan siirtymään kohti kestäviä elintarvikejärjestelmiä. Lisätietoa yhteisistä tavoitteista ja suuntaa antavista toimista on **kohdassa 3.1**.

¹ Näissä käytännesäännöissä sovelletaan seuraavaa määritelmää: ”Kestävä elintarvikejärjestelmä on elintarvikejärjestelmä, jonka avulla varmistetaan elintarviketurvallisuus ja ravitsemus kaikille siten, että tulevien sukupolvien elintarviketurvallisuuden ja ravitsemuksen varmistamiseen tarvittavat taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristöön liittyvät perustekijät eivät vaarannu. Tämä tarkoittaa, että i) se on kauttaaltaan kannattavaa (taloudellinen kestävyys); ii) siitä on laajapohjaista hyötyä yhteiskunnalle (sosiaalinen kestävyys) ja iii) sillä on myönteinen tai neutraali vaikutus luonnonympäristöön (ympäristön kestävyys).” (YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö, FAO)

² Käytännesääntöjen soveltamisen ajankohtana voimassa olevien oikeudellisten velvoitteiden lisäksi.

2. **puitekehys edelläkävijäyritysten kunnianhimoisille sitoumuksille.** Yksittäisiä yrityksiä, jotka pystyvät osoittamaan johtajuutta, pyydetään tekemään konkreettisia, merkityksellisiä ja mitattavissa olevia sitoumuksia, joiden edistymistä seurataan ja jotka edistävät näissä käytännesäännöissä esitettyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Lisätietoja sekä pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) koskevat erityissäännökset ovat **kohdassa 3.2.**

On tosiasia, että pelkästään elintarvikeketjun keskiosan toimijoiden toteuttamat toimet eivät yksinään riitä elintarvikejärjestelmien muuttamiseen. Elintarvikejärjestelmän muiden toimijoiden (viranomaiset, kansalaisyhteiskunta, muut elintarvikeketjun toimijat ja vastaavat alihankkijat, kuluttajat) toimenpiteiden lisäksi käytännesäännöissä asetettujen tavoitteellisten päämäärien saavuttamiseksi on olennaisen tärkeää, että yhteistyötä lisätään koko arvoketjussa sekä myös yksityisten ja julkisten toimijoiden välillä. Pellolta pöytään -strategiassa tunnustetaan myös, että on tärkeää luoda suotuisat olosuhteet, jotta voidaan tukea, panna täytäntöön, helpottaa ja nopeuttaa kaikkien elintarvikejärjestelmien toimijoiden toimia, joilla ne pyrkivät muuttamaan toimintansa kestäväksi. Lisätietoa tästä on **kohdassa 3.3.**

1.3 Soveltamisala

Näitä käytännesääntöjä sovelletaan käytännesääntöjen allekirjoittajiin, jotka voivat olla eurooppalaisia järjestöjä, elintarvikealan toimijoita ja muita elintarvikejärjestelmien toimijoita tai niihin liittyviä toimijoita, jotka voivat merkittävällä tavalla tukea ja/tai edistää käytännesäännöissä asetettuja tavoitteellisia päämääriä. Käytännesääntöjä sovelletaan kaikkeen toimintaan, joka liittyy elintarvikkeiden tuotantoon, kauppaan, jalostukseen, myynninedistämiseen, jakeluun ja tarjoiluun.

Näiden käytännesääntöjen noudattaminen on vapaaehtoista ja täydentää voimassa olevien oikeudellisten velvoitteiden noudattamista.

1.4 Tehtävät ja vastuualueet

Allekirjoituksellaan

a) **Eurooppalaiset järjestöt** sitoutuvat

- kannattamaan näissä käytännesäännöissä esitettyjä tavoitteellisia päämääriä (soveltuvien osin);
- edistämään ja levittämään näitä käytännesääntöjä omassa vaikutuspiirissään;
- kannustamaan jäseniään mukauttamaan kestävään kehitykseen liittyvät toimensa ja/tai liiketoimintakäytäntönsä käytännesääntöjen tavoitteellisiin päämääriin ja tavoitteisiin sopiviksi ja kehottamaan jäseniään noudattamaan näitä käytännesääntöjä vapaaehtoisesti silloin, kun se on tarkoituksenmukaista;
- tutkimaan mahdollisuutta kehittää alakohtaisia välineitä ja resursseja näiden käytännesääntöjen tueksi;
- toimittamaan näiden käytännesääntöjen edistämiseksi toteuttamistaan toimista vuosittain raportin, joka julkaistaan julkisesti nähtävissä olevalla verkkosivustolla;
- jatkamaan vuoropuhelua muiden elintarvikeketjun/järjestelmien toimijoiden sekä EU:n ja kansainvälisten poliittisten päättäjien kanssa (uusien) suhteiden luomiseksi, hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi ja kohdatuista haasteista keskustelemiseksi, toisilta oppimiseksi (tutkimukset, hankkeet) ja paremman keskinäisen ymmärryksen luomiseksi sekä yhteistyömahdollisuuksien ja mahdollisten kumppanuuksien tunnistamiseksi.

Näiden käytännesääntöjen allekirjoittaminen ei tarkoita sitä, että ne allekirjoittanut eurooppalainen järjestö sitoutuisi mihinkään velvoitteisiin jäsentensä puolesta, ellei sitä nimenomaisesti mainita jäsenten puolesta tehdyssä sitoumuksessa.

Järjestöt³ voivat mahdollisuuksiensa ja toimeksiantojensa puitteissa vapaaehtoisesti tukea käytännesääntöjä esittämällä

- **konkreettisia panoksia** (esim. alakohtaisia suuntaviivoja, etenemissuunnitelmia, tutkimuksia) tai
- **kunnianhimoisia sitoumuksia jäsentensä puolesta.**

Järjestöjen, jotka haluavat tehdä jäsentensä puolesta kunnianhimoisia sitoumuksia, on toimittava kohdassa 3.2.2 kuvattujen, sitoumuksia koskevien eritelmien mukaisesti. Niiden on raportoitava sitoumustensa täytäntöönpanosta vuosittain, paitsi jos ne voivat esittää kohtuulliset perustelut sille, miksi toisenlainen aikataulu olisi perusteltu. Järjestöjen jäsenten puolesta tekemiä

³ Myös alakohtaisella/kansallisella/paikallisella tasolla.

sitoumuksia koskeva raportointiväli ei saa missään tapauksessa ylittää kahta vuotta. Yritysten, jotka osallistuvat sitoumukseen (sitoumuksiin) jonkin järjestön jäsenenä, ei pitäisi antaa omana itsenään samaa sitoumusta näiden käytännesääntöjen noudattamiseen.

Järjestöjen konkreettiset panokset ja kunnianhimoiset sitoumukset (sekä jälkimmäisiin liittyvät seurantaraportit) tunnustetaan ja julkistetaan käytännesääntöjä koskevalla verkkosivustolla.

b) **Yksityiset yritykset** sitoutuvat

- *esittämään vähintään yhden (1) kunnianhimoisen, konkreettisen ja mitattavissa olevan sitoumuksen 3.2 kohdassa esitettyjen kriteerien mukaisesti*
- *toimittamaan vuosittain edistymistään koskevan raportin, joka julkaistaan julkisesti nähtävissä olevalla verkkosivustolla.*

Seuraavia yleisperiaatteita sovelletaan kaikkiin allekirjoittajiin:

- Koska näissä vapaaehtoisissa käytännesäännöissä esitetyt sitoumukset ovat niin laajoja ja sidosryhmien kirjo on niin heterogeeninen, allekirjoittajat sitoutuvat vain niihin aloihin, joihin ne voivat toimeksiantojensa, valmiuksiensa, liiketoimintansa tai strategioidensa puitteissa antaa merkittävän panoksen.
- Yritykset sitoutuvat toteuttamaan näissä käytännesäännöissä esitettyjen suuntaa antavien toimien kaltaisia toimia tavalla, jolla varmistetaan EU:n ja kansallisen kilpailulainsäädännön täysimääräinen noudattaminen. Esimerkkinä mainittakoon, että allekirjoittajat eivät saa keskustella, viestiä tai vaihtaa liiketoiminnan kannalta luottamuksellisia tietoja. Luottamuksellisia tietoja ovat ei-julkiset tiedot hinnoista, markkinointi- ja mainosstrategiasta, kustannuksista ja tuloista, kolmansien osapuolten kanssa käytävän kaupan ehdoista (mukaan lukien ostostrategiasta), toimitusehdoista, kauppaohjelmista tai jakelustrategiasta.

II. PÄÄPERIAATTEET

Nämä käytäntösäännöt ja niiden allekirjoittajat noudattavat seuraavia pääperiaatteita:

1. Lainmukaisuus

Kaikkien näiden käytäntösääntöjen mukaisten aloitteiden allekirjoittajien ja niiden toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden on noudatettava täysimääräisesti kaikkia sovellettavia lakeja ja asetuksia, erityisesti EU:n ja kansallisia kilpailusääntöjä, ja pantava ne täytäntöön.

Noudattamalla näitä käytäntösääntöjä ja niihin liittyviä sitoumuksia allekirjoittajat vahvistavat vapaaehtoisen aikomuksensa tukea näissä käytäntösäännöissä esitettyjä pyrkimyksiä ja myötävaikuttaa pelloilta pöytään -strategian ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman yleistavoitteiden saavuttamiseen. Nämä vapaaehtoiset käytäntösäännöt ja niihin liittyvät sitoumukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, eivätkä ne luo nyt tai tulevaisuudessa minkään lain tai oikeusjärjestelmän mukaisia sopimusvelvoitteita tai sopimuksentekoa edeltäviä velvoitteita. Näiden vapaaehtoisten käytäntösääntöjen ja niiden myöhempien sitoumusten ei voida tulkita saavan osapuolille aikaan minkäänlaisia vastuita, oikeuksia, oikeuksista tai velvollisuuksista luopumista tai vapauttavan osapuolia niiden oikeudellisista velvoitteista. Näitä vapaaehtoisia käytäntösääntöjä ja niihin liittyviä sitoumuksia ei saa millään tavoin tulkita siten, että niillä korvattaisiin, laajennettaisiin tai tulkittaisiin EU:n elintarvikejärjestelmiä koskevaa nykyistä tai tulevaa oikeudellista puitekehystä. Näitä vapaaehtoisia käytäntösääntöjä ja niihin liittyviä sitoumuksia ei saa käyttää todisteena tai osana oikeudenkäyntejä.

2. Yhteistyö myönteisessä hengessä

Nämä käytäntösäännöt ja niiden allekirjoittajat noudattavat työssään myönteisiä arvoja, kuten ennakkoluulottomuutta, suvaitsevaisuutta ja kunnioitusta. Käytäntösäännöt tukevat kokonaisvaltaista lähestymistapaa varmistamalla monien sidosryhmien vuoropuhelun, joka tuo eri toimijat yhteen. Tämä auttaa tunnistamaan, jakamaan ja edistämään monenlaisia kansainvälisiä, kansallisia, alueellisia ja paikallisia aloitteita, joilla parannetaan elintarvikkeiden kestävyyttä ja jotka voivat olla myös useamman sidosryhmän yhteisöhankeita. Yhteistyö näiden käytäntösääntöjen mukaisten yhteisten sitoumusten

täyttämiseksi ja yhteisten haasteiden ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi on allekirjoittajien yhteinen etu.

3. Vilpitön mieli ja yhteistoiminta

Allekirjoittajien on näitä käytännesääntöjä täytäntöön pannessaan toimittava vilpittömässä mielessä ja yhteistyötä tehden molempia osapuolia kunnioittavalla ja oikeudenmukaisella tavalla.

4. Osallistavuus

Kaikilla allekirjoittajilla on mahdollisuus osallistua aktiivisesti työhön ja ilmaista näkemyksensä. Koska elintarvikejärjestelmien toimijoiden välinen yhteistyö on avainasemassa siirtymisessä onnistuneesti kohti kestäviä elintarvikejärjestelmiä, kaikki kiinnostuneet toimijat voivat allekirjoittaa nämä käytännesäännöt, jotta kaikki elintarvikejärjestelmien olennaiset toimijat voisivat osallistua työhön.

Allekirjoittajat hyväksyvät, että koska eri allekirjoittajat toimivat eri tavoin ja niiden liiketoimintamallit, tuotevalikoimat ja asiakasryhmät ovat erikokoisia ja -luonteisia, käytännesäännöissä mahdollistetaan erilaiset lähestymistavat käytännesääntöjen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Yli 99 prosenttia elintarvikeketjun toimijoista on pk-yrityksiä, joten niiden erityistarpeet on määriteltävä ”pienet ensin” -periaatteen mukaisesti, jotta ne voivat menestyksekkäästi osallistua käytännesääntöihin ja antaa panoksensa niihin.

5. Tiede- ja näyttöpohjainen toiminta

Allekirjoittajien on pyrittävä toteuttamaan näiden käytännesääntöjen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävät panoksensa perustuen vankkaan tieteelliseen näyttöön, jos sellaista on saatavilla.

6. Elintarviketurvallisuus

EU:n elintarvike- ja rehulainsäädäntöjärjestelmällä varmistetaan EU:n markkinoille saatettujen elintarvikkeiden ja rehujen korkea turvallisuustaso, jonka ylläpitäminen edellyttää jatkuvia ponnisteluja kaikilta arvoketjun toimijoilta. Näiden käytännesääntöjen puitteissa

toteutettavat toimet eivät saa vaarantaa elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta, vaan niiden on päinvastoin ylläpidettävä eurooppalaisten toimijoiden ylläpitämiä ja EU:n sääntelykehyksellä vahvistettuja korkeita elintarviketurvallisuusstandardeja.

7. **Avoimuus ja selontekovelvollisuus**

Allekirjoittajien on raportoiva toimeksiantojensa, vastualueidensa ja valmiuksiensa rajoissa avoimesti näiden käytännesääntöjen tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamistaan toimista, ja heidän on osallistuttava käytännesääntöjen edistymisen ja tehokkuuden säännölliseen arviointiin. Allekirjoittajat pyrkivät jakamaan tietoa, asiantuntemusta ja hyviä käytäntöjä koko arvoketjussa.

Kaikilla allekirjoittajilla on oikeus tutustua kaikkiin näihin käytännesääntöihin liittyviin tietoihin (mukaan luettuna esityslistoihin, työasiakirjoihin ja pöytäkirjoihin).

8. **Aktiivinen osallistuminen**

Kaikki allekirjoittajat osallistuvat käytännesääntöjen laatimiseen oman vastualueensa ja asiantuntemuksensa puitteissa. Allekirjoittajat pyrkivät varmistamaan jatkuvan osallistumisen käytännesääntöjen tavoitteiden saavuttamiseen ja edistämään sitä.

III. PUITTEET ELINTARVIKKEIDEN KESTÄVYYTTÄ KOSKEVALLE SITOUTUMISELLE

3.1 Yhteiset tavoitteet ja suuntaa antavat toimet

Näillä käytännesäännöillä pyritään parantamaan kestävyyttä kolmella tasolla:

- 1) terveelliseen ja kestäväan ruokavalioon liittyvien elintarvikkeiden kulutustottumusten osalta
- 2) sisäisissä prosesseissa, toiminnoissa ja organisaatiossa elintarvikeketjun keskimmäisen osan toimijoiden tasolla
- 3) koko toimitusketjussa yhteistyössä alkutuottajien ja muiden toimijoiden kanssa.

Kullekin tasolle on asetettu yhteisiä pyrkimyksiä (jotka on ilmaistu tavoitteina ja päämäärinä) ja suuntaa antavia toimia, jotka kattavat kaikki kolme kestäväan kehityksen pilaria (ympäristö, yhteiskunta ja talous). Kaikkia toimijoita, jotka haluavat osallistua näiden käytännesääntöjen muotoiluun, pyydetään sitoutumaan jäljempänä esitettyihin yhteisiin pyrkimyksiin. Lisäksi elintarvikealan toimijat (yritykset) voivat ottaa mallia suuntaa antavista toimista, joilla pyritään saavuttamaan tavoitteet ja päämäärät.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että yritykset soveltavat mahdollisuuksien mukaan riskiperusteisia asianmukaisen huolellisuuden prosesseja, jotta ne voivat tunnistaa, kartoittaa ja priorisoida toimenpiteet, joilla voidaan puuttua haitallisiin ympäristövaikutuksiin sekä sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Asianmukaista huolellisuutta ja vastuullista liiketoimintaa/yritysvastuuta koskevia vakiintuneita ohjeita, periaatteita, standardeja ja kehyksiä on useita. Yksi kansainvälisesti tunnustettu esimerkki tästä on [*OECD:n ja FAO:n maatalousalan toimitusketjujen vastuullisuutta koskevat ohjeet*](#), joissa annetaan ohjeita eurooppalaisille yrityksille ja tuottajamaille sosiaalisten ja ympäristöriskien vähentämisestä maatalouselintarvikkeiden toimitusketjuissa. Lisäksi olisi kuultava olemassa olevia kilpailua edeltäviä yhteistyöaloitteita, jotka koskevat asianmukaisen huolellisuuden tarkastusta, esimerkiksi alakohtaisia hankintaohjeita ja yhteistä riskien tunnistamista. Ohjeiden ja aloitteiden ei-tyhjentävä luettelo asetetaan saataville käytännesääntöjen verkkosivuille.

3.1.1 Terveelliseen ja kestäväan ruokavalioon liittyvien kulutustottumusten edistäminen

Tavoitteellinen päämäärä 1:

**Terveellinen⁴, tasapainoinen ja kestävä ruokavalio kaikille Euroopan kuluttajille,
jolla edistetään seuraavia tavoitteita:**

1) virheravitsemuksen ja ruokavalioon liittyvien tarttumattomien tautien torjuminen

EU:ssa

**2) elintarvikkeiden kulutuksen ympäristöjalanjäljen pienentäminen vuoteen 2030
mennessä.**

Edellä mainittu **tavoitteellinen päämäärä** perustuu kansainvälisiin tavoitteisiin, jotka on muotoiltu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestäväan kehityksen tavoitteissa numero 2 (ei nälkää), 3 (terveyttä ja hyvinvointia), 4 (hyvä koulutus), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotekoja), 14 (vedenalainen elämä) ja 15 (maanjäätöinen elämä) sekä Pariisin ilmastopöytäkirjassa, ja se liittyy niihin suoraan ja välillisesti. EU:n tasolla pyrkimys liittyy useisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (joita ovat mm. EU:n pellolta pöytäkirja -strategia, eurooppalainen ilmastolaki, kiertotalouden toimintasuunnitelma) sekä Euroopan syöväntorjuntasuunnitelmaan, lasten lihavuutta koskevaan EU:n

⁴ Näissä käytännössäsovelletaan seuraavaa terveellisen ruokavalion määritelmää (joka on peräisin Maailman ruokaturvakomitean elintarvikejärjestelmiä ja ravitsemusta koskevista vapaaehtoisista suuntaviivoista): *”Terveellisellä ruokavaliolla tarkoitetaan ruokavaliota, joka on määrältään ja laadultaan riittävä kaikkien yksilöiden optimaalisen kasvun ja kehityksen saavuttamiseksi ja joka tukee toimintakykyä sekä fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia kaikissa elämänvaiheissa ja fysiologisten tarpeiden mukaan. Terveellinen ruokavalio on turvallinen, monipuolinen ja tasapainoinen ja perustuu ravitseviin elintarvikkeisiin. Se auttaa suojautumaan virheravitsemukselta sen kaikissa muodoissa, kuten aliravitsemukselta, mikroravintoaineiden puutteelta, ylipainolta ja lihavuudelta, ja pienentää ruokavalioon liittyvien tarttumattomien sairauksien riskiä. Terveellisen ruokavalion tarkka koostumus vaihtelee yksilön ominaisuuksien (esim. ikä, sukupuoli, elämäntapa ja liikunnan määrä), maantieteellisten, demografisten ja kulttuuristen mallien ja olosuhteiden, ruokamieltymysten, paikallisista, alueellisista ja kansainvälisistä lähteistä saatavien elintarvikkeiden sekä ruokailutottumusten mukaan. [...]”*

toimintasuunnitelmaan 2014–2020, tiettyjä ravintoaineita koskeviin kansallisiin aloitteisiin liittyvään EU:n puitteisiin, ”Best Re-Map” -yhteishankkeeseen, lasten oikeuksia koskevaan EU:n strategiaan ja muihin aloitteisiin.

Seuraavat **tavoitteelliset päämäärät** on asetettu:

a)	elintarvikkeiden kulutustottumusten parantaminen EU:ssa
b)	ruokaympäristö, joka helpottaa terveellisen ja kestävä ruokavalion valintaa.

Tätä varten on määritelty seuraavat **suuntaa antavat toimet**⁵:

a) Elintarvikkeiden kulutustottumusten parantaminen EU:ssa

- *Edistetään hedelmien ja vihannesten, täysjyväviljan, kuitujen, pähkinöiden ja palkokasvien, myös paikallisesti tuotettujen lajikkeiden, kulutuksen lisäämistä (esim. lisäämällä niiden saatavuutta ja/tai saatavuutta).*
- *Tarjotaan/edistetään kestävämmiin tuotettuja elintarvikkeita/aterioita (esim. kestävästi tuotetut luonnonmukaiset elintarvikkeet, korkeammat eläinten hyvinvointinormit, kestävät kalastus-, vesiviljely- ja levätuotteet).*
- *Parannetaan mahdollisuuksien mukaan elintarviketuotteiden/aterioiden ravitsemuksellista koostumusta ja ympäristöjalanjälkeä esimerkiksi tuotteiden koostumuksen muuttamisen ja uusien tuotteiden kehittämisen/innovaatioiden avulla.*
- *Tarkistetaan ja/tai tarjotaan erilaisia sopivia annos- ja annoskokoja, joilla pyritään kestävään ruoankulutukseen.*
- *Edistetään kuluttajien tietoisuutta terveellisestä, tasapainoisesta ja kestävästä ruokavaliosta, mukaan lukien kestävä ruoankulutusta, osana terveellisiä ja kestäviä elämäntapoja.*

b) Ruokaympäristö, joka helpottaa terveellisen ja kestävä ruokavalion valintaa

- *Tarjotaan kuluttajille selkeää ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa tuotetietoa esimerkiksi digitaalisten välineiden avulla.*

⁵ Otetaan tarvittaessa huomioon elintarviketietopohjaiset ravitsemussuositukset ja (muut) asiaankuuluvat politiikat

- Sovelletaan vastuullisia elintarvikkeiden markkinointi- ja mainontakäytäntöjä esimerkiksi noudattamalla itse- ja yhteissäätelyaloitteita ja -standardeja.
- Edistetään terveellisiä ja kestäviä ruokapalvelukäytäntöjä.
- Sisällytetään kestävät toimintatavat ja terveys osaksi työpaikkojen toimintaa.
- Tuetaan paikallisia toimia, joilla parannetaan terveellisen ja kestävän ruokavalion saatavuutta ja saavutettavuutta kaikille.

MONIALAINEN tavoitteellinen päämäärä 2:

Ruokahävikin ja -jätteiden syntymisen ehkäiseminen (kuluttajatasolla, sisäisissä toiminnoissa ja arvoketjuissa)

Edellä mainittu (monialainen) tavoitteellinen päämäärä perustuu kansainvälisiin tavoitteisiin, jotka on muotoiltu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteissa numero 2 (ei nälkää), 6 (puhdas vesi ja sanitaatio), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotekoa), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maanpäällinen elämä) ja 17 (yhteistyö ja kumppanuus) sekä Pariisin ilmastopöytäkirjassa, ja se liittyy niihin suoraan ja välillisesti. EU:n tasolla pyrkimys liittyy erilaisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (johon kuuluvat EU:n ilmastolaki, EU:n luonnon monimuotoisuutta koskeva strategia, pellolta pöytään -strategia ja kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma) ja EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumiin.

Seuraava tavoitteellinen päämäärä on asetettu [kestävän kehityksen tavoitteen 12.3](#) mukaisesti:

ruokahävikin vähentäminen 50 prosentilla henkeä kohti vähittäiskaupan ja kuluttajien tasolla vuoteen 2030 mennessä ja ruokahävikin vähentäminen elintarvikkeiden tuotanto- ja toimitusketjuissa EU:ssa.

Tätä varten on määritelty seuraavat suuntaa antavat toimet:

a) Paremmat elintarvikehallinnan tukeminen kotitalouksien tasolla

- Toteutetaan toimia, joilla annetaan kuluttajille mahdollisuus vähentää/estää ruokahävikkiä. Näitä toimia ovat esimerkiksi seuraavat:

- Edistetään tiedostavampaa ostamista.
- Tarjotaan erilaisia annos-, annos- ja pakkauskokoja erilaisten elintapojen ja kotitalouksien tarpeisiin.
- Tuetaan, edistetään tai toteutetaan aloitteita, joilla tiedotetaan kuluttajille tai lisätään heidän tietoisuuttaan ja autetaan heitä ehkäisemään ja vähentämään ruokahävikkiä (esim. säilytysohjeet, ateriasuunnittelu, päivämäärämerkinnät, reseptit tähteitä varten).
- Optimoidaan ja kehitetään innovatiivisia ratkaisuja (esim. pakkausten ja ainesosien osalta) ruokahävikin välttämiseksi kuljetuksen, jakelun, kotivarastoinnin ja käytön aikana.
- Kehitetään ja/tai toteutetaan digitaalisia ratkaisuja ja (muuta) innovatiivisia viestintävälineitä elintarvikejätettä koskevan kuluttajavalistuksen parantamiseksi.

b) Hävikin minimointi ja hävikin vähentäminen toiminnassa ja arvoketjuissa⁶

- Tunnistetaan ja toteutetaan toimenpiteitä prosessien materiaalitehokkuuden parantamiseksi, esim. tutkitaan (ruoka)jätteen ja -hävikin syitä ja mahdollisuuksia niiden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.
- Pannaan täytäntöön ruokajätteen syntymisen ehkäisemistä ja vähentämistä (ml. mittaaminen) koskevat suuntaviivat, esim. ruokahävikkiä ja -jätteitä käsittelevän EU:n foorumin (EU:n ruokahävikki- ja ruokajätefoorumi) suositukset.
- Priorisoidaan tarvittaessa elintarvikeylijäämien uudelleenjako tarvitseville.
- Optimoidaan raaka-aineiden käyttö hyödyntämällä niitä.
- Vältetään tai vähennetään vaarallisten ja vaarattomien jätteiden syntymistä, korvataan tai vähennetään myrkyllisten aineiden käyttöä ja varmistetaan jätteiden tuottava käyttö ja turvallinen hävittäminen.
- Lisätään tietoisuutta ja mobilisoidaan resursseja, myös kierto- ja biotaloudesta, sekä investoidaan osaamiseen ja henkilöstön koulutukseen.
- Parannetaan yhteistyötä elintarvikeketjussa ruokahävikin ja -jätteiden minimoimiseksi vahvistamalla innovaatiovalmiuksia, esimerkiksi kehittämällä uusia tuotteita rinnakkaistuotteista tai käytöstä poistetuista tuotteista.

⁶ Ruokahävikkihierarkian mukaisesti (ks. [Brief on food waste in the European Union](#), (Elintarvikejätteitä Euroopan unionissa koskeva selonteko), Euroopan komissio, 2020).

3.1.2 Elintarviketeollisuuden, vähittäiskaupan, ruokapalveluiden ja ravintola-alan sisäisten prosessien kestävyiden parantaminen

Tavoitteellinen päämäärä 3:

Ilmastoneutraali elintarvikeketju Euroopassa vuoteen 2050 mennessä

Edellä mainittu tavoitteellinen päämäärä perustuu kansainvälisiin tavoitteisiin, jotka on muotoiltu muun muassa Pariisin ilmastopöytäkirjassa ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteissa numero 6 (puhtas vesi ja sanitaatio), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotekoa), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maapäällinen elämä) ja 17 (yhteistyö ja kumppanuus), ja se liittyy niihin suoraan ja välillisesti. EU:n tasolla pyrkimys on yhdenmukainen ilmastolain tavoitteiden kanssa, joiden mukaan kasvihuonekaasujen nettopäästöjä on vähennettävä vuoteen 2030 mennessä 55 prosenttia ja ilmastoneutraalius on saavutettava vuoteen 2050 mennessä, ja se liittyy useisiin muihin Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisiin poliittisiin aloitteisiin (kuten EU:n biodiversiteettistrategiaan, pellolta pöytään -strategiaan ja kiertotalouden toimintasuunnitelmaan) sekä komission suositukseen ympäristöalan jälkimenetelmien käytöstä.

Seuraava tavoitteellinen päämäärä on asetettu:

vähennetään omien toimintojen nettopäästöjä ja edistetään EU:n elintarvikeketjun tavoitetta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 55 prosentin vuoteen 2030 mennessä⁷ (tieteellisen lähestymistavan pohjalta)

Tätä varten on määritelty seuraavat suuntaa antavat toimet:

a) Omien toimintojen nettopäästöjen vähentäminen

- *Analysoidaan nykyiset päästöt, tunnistetaan ongelmakohdat ja toteutetaan toimia ja otetaan käyttöön menettelyjä päästöjen vähentämiseksi omassa toiminnassa, esim. seuraavat:*

⁷ 1990-luvun tasoon verrattuna.

- Vähennetään energiankäyttöä ja parannetaan tuotannon energiatehokkuutta käyttämällä vähemmän energiasaastavista ja vähähiilistä teknologiaa (esim. sähköistämisen, uusiutuvan energian käyttö, lämmitys ja jäähdytys).
- Lisätään uusiutuvien energialähteiden käyttöä (esim. aurinko, tuuli, kestävä biomassa, rinnakkaistuotteet).
- Parannetaan logistiikan tehokkuutta (esim. edistämällä älykästä logistiikkaa, paikallisia toimitusketjuja/hankintoja).
- Sovelletaan kestäviä biotaloutteen perustuvia ratkaisuja ja edistetään samalla kiertotaloutta.

Tavoitteellinen päämäärä 4:

Optimoitu kierrättävä ja resurssitehokas elintarvikeketju Euroopassa

Edellä mainittu **tavoitteellinen päämäärä** perustuu kansainvälisiin tavoitteisiin, jotka on muotoiltu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteissa numero 6 (puhdas vesi ja sanitaatio), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotoimia), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maapäällinen elämä) ja 17 (yhteistyö ja kumppanuus), ja se liittyy niihin suoraan ja välillisesti. EU:n tasolla pyrkimys liittyä erilaisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (johon kuuluvat kiertotalouden toimintasuunnitelma, EU:n ilmastolaki, EU:n biodiversiteettistrategia, pellolta pöytään -strategia) ja komission suositukseen ympäristöjalanjälkimenetelmien käytöstä.

Seuraavat **tavoitteelliset päämäärät** on asetettu:

- Parannetaan resurssitehokkuutta omassa toiminnassa ja edistetään energian ja luonnonvarojen kestävä ja tehokasta käyttöä ja hallintaa toiminnassa vuoteen 2030 mennessä**
- Parannetaan elintarvike- ja juomapakkausten kestävyttä ja pyritään siihen, että kaikki pakkaukset ovat kiertokulussa vuoteen 2030 mennessä**

Tätä varten on määritelty seuraavat **suuntaa antavat toimet**:

a) Parannetaan oman toiminnan resurssitehokkuutta

- *Harkitaan ympäristöjalanjäljen tai muiden elinkaariarviointimenetelmien soveltamista tuotteisiin ja/tai yrityksiin vaikutusten mittaamiseksi.*
- *Tunnistetaan ja toteutetaan toimenpiteitä*
 - *energiatehokkuuden parantamiseksi* **KS. TAVOITTEELLINEN PÄÄMÄÄRÄ 3**
 - *vesitehokkuuden parantamiseksi (esim. vesihuoltokäytännöt, jäteveden laatu, veden talteenotto ja uudelleenkäyttö)*
 - *ruokahävikin ja -jätteiden vähentämiseksi* **KS. TAVOITTEELLINEN PÄÄMÄÄRÄ 2**

b) Elintarvike- ja juomapakkausten kestävyysparantaminen

- *Tunnistetaan, kehitetään ja/tai edistetään kestävämpien pakkausratkaisujen käyttöönottoa⁸, esimerkiksi seuraaviin tavoitteisiin tähtäävien ratkaisujen käyttöönottoa:*
 - *pakkausten/pakkausmateriaalien käytön tehokkuuden lisääminen (esim. uudelleenkäyttö- ja uudelleentäyttöratkaisujen kehittämisen avulla)*
 - *elintarvikkeiden kierrätettävyyden parantaminen*
 - *kierrätysmateriaalien ja/tai uusiutuvien materiaalien osuuden lisääminen elintarvikepakkauksissa*
 - *elintarvikepakkausjätteen keräyksen lisääminen*
- *Tuetaan innovaatioita pakkausjärjestelmissä, joiden ympäristönsuojelun kokonaistehokkuus on parempi.*
- *Tuetaan, edistetään tai toteutetaan aloitteita, joilla tiedotetaan kuluttajille tai lisätään heidän tietoisuuttaan ja autetaan heitä välttämään jätteitä ja varmistamaan, että elintarvikepakkausten jätteet hävitetään oikein.*

Tavoitteellinen päämäärä 5:

**Jatkuva, osallistava ja kestävä talouskasvu,
työllisyys ja ihmisarvoinen työ kaikille**

⁸ Ottaen huomioon pakkauksen toimivuuden (elintarvikkeiden turvallisuus, laatu, kuljetettavuus), teknisen toteutettavuuden ja taloudellisen kannattavuuden.

Edellä mainittu **tavoitteellinen päämäärä** perustuu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin 1 (ei köyhyyttä), 3 (terveyttä ja hyvinvointia), 4 (hyvä koulutus), 5 (sukupuolten tasa-arvo), 6 (puhdas vesi ja sanitaatio), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 10 (eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotoekoja), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maanjäätymisen vähentäminen), 17 (yhteistyö ja kumppanuus) ja Pariisin ilmastopöytäkirjaan, ja se liittyy suoraan ja välillisesti niihin. EU:n tasolla pyrkimys liittyy erilaisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (kuten pellolta pöytään - strategiaan ja EU:n teollisuusstrategiaan), Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin, Euroopan osaamishjelmaan (EU:n ammattitaitoa koskevaan sopimukseen), eurooppalaiseen kiertotalouden sidosryhmäfoorumiin ja vakiintuneeseen työmarkkinaosapuolten väliseen vuoropuheluun.

Seuraavat **tavoitteelliset päämäärät** on asetettu:

- a) **elintarvikkeiden arvoketjun kaikissa vaiheissa toimivien yritysten joustavuuden ja kilpailukykyyn parantaminen vuoteen 2030 mennessä**
- b) **laadukkaat työpaikat, ammattitaitoinen työvoima sekä turvalliset ja osallistavat työpaikat kaikille.**

Tätä varten on määritelty seuraavat **suuntaa antavat toimet**:

- a) Parannetaan liikeyritysten häiriönsietokykyä ja kilpailukykyä
 - *Luodaan uusia yrityskehityskäytänteitä/-malleja elintarvikkeiden kestävyysnäkymien pohjalta.*
 - *Osallistutaan elintarvikkeiden kestävyystutkimus- ja innovaatio-ohjelmiin.*
 - *Investoidaan pitkän aikavälin kestäväseen arvontuontiin.*
- b) Edistetään ammattitaitoista työvoimaa ja tarjotaan kaikille turvalliset ja osallistavat työpaikat
 - *Tuetaan työntekijöiden koulutusta, täydennyskoulutusta ja/tai uudelleen koulutusta*
 - *Vahvistetaan monimuotoisuutta, oikeudenmukaisuutta ja osallisuutta työpaikoilla*
 - *Pyritään jatkuvasti parantamaan työoloja esimerkiksi investoimalla terveyteen ja turvallisuuteen/ergonomiaan, jotta työpaikat olisivat turvallisempia kaikille.*

3.1.3 Elintarvikkeiden arvoketjun kestävyysparantaminen suhteessa alkutuottajiin ja muihin toimijoihin

Tavoitteellinen päämäärä 6:

Kestävän arvon luominen Euroopan elintarvikeketjussa kumppanuuksien avulla

Edellä mainittu tavoitteellinen päämäärä perustuu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteisiin 1 (ei köyhyyttä), 2 (ei nälkää), 3 (terveyttä ja hyvinvointia), 4 (hyvä koulutus), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 9 (kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja), 10 (eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotekoja), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maanpäällinen elämä), 17 (yhteistyö ja kumppanuus) ja Pariisin ilmastositoumuksen, ja se liittyy suoraan ja välillisesti niihin. EU:n tasolla pyrkimys liittyy erilaisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (johon kuuluu pellolta pöytään -strategia ja EU:n teollisuusstrategia), Euroopan osaamisohjelmaan (EU:n ammattitaitoa koskeva sopimus) sekä eurooppalaiseen kiertotalouden sidosryhmäfoorumiin.

Seuraavat tavoitteelliset päämäärät on asetettu:

- a) elintarvikkeiden arvoketjun kaikissa vaiheissa toimivien yritysten joustavuuden ja kilpailukyvyyn parantaminen vuoteen 2030 mennessä
- b) jatkuva kehitys kohti kestävä tuotantoa, mikä edistää luonnonvarojen kestävä hoitoa ja tehokasta käyttöä vuoteen 2030 mennessä ja parantaa eläinten hyvinvointia.

Tätä varten on määritelty seuraavat suuntaa antavat toimet:

a) Toimitusketjun häiriönsietokyvyn ja kilpailukyvyyn parantaminen

- Vahvistetaan toimitusketjusuhteita ja luodaan yhteistä arvoa kumppaneiden/toimittajien kanssa eri puolilla ketjua tunnistamalla synergiaetuja ja yhteistyömahdollisuuksia esim. seuraavilla aloilla:
 - o Edistetään teknologian ja tietämyksen siirtoa (esim. integroidut viljelytekniikat).

- *Osallistutaan yhteiseen kilpailua edeltävään tutkimukseen ja innovointiin (esim. yhteisinnovaatio tuote/prosessi/teknologia).*
- *Osallistutaan toimintavalmiuksien parantamiseen, koulutukseen, neuvontaan ja taitojen kehittämiseen.*
- *Edistetään digitaalisten ratkaisujen ja nykyaikaisten teknologioiden käyttöönottoa.*
- *Kehitetään yhteisiä menetelmien ja tiedonjakokäytäntöjä toimitusketjun vaikutusten mittaamiseksi.*

b) Kestävän tuotannon edistäminen

- *Edistetään ja tuetaan kestävien maatalous-, vesiviljely- ja kalastuskäytäntöjen innovointia ja/tai käytön lisäämistä⁹ yhteistyössä viljelijöiden/kalastajien kanssa erityisesti seuraavilla aloilla:*
 - *ilmastonmuutoksen hillitseminen (esim. päästöjen ja ravinnehäviöiden vähentäminen)*
 - *luonnon monimuotoisuuden edistäminen*
 - *kiertokulun ja resurssitehokkuuden parantaminen*
 - *ilmastoon sopeutuminen ja viljelijöiden toimeentulon parantaminen (esim. viljelykasvien monipuolistaminen)*
 - *eläinten hyvinvoinnin ja ihmisten/eläinten terveyden parantaminen (esim. lääkkeiden vastuullisen käytön edistäminen eläimillä; One Health -ajattelutapa)*
 - *luonnonvarojen (kuten maan, maaperän ja kalakantojen) kestävä hoito*
- *Torjunta-aineiden ja lannoitteiden kestävä käytön tukeminen samalla edistämällä elintarviketurvan ja joustavuuden ylläpitämistä.*

⁹ Esimerkiksi uusiutuvaan maatalouteen, luonnonmukaiseen maatalouteen, peltometsätalouteen, maatalousekologiaan, hiiliviljelyyn, kestävään kalastukseen, maatalouden ympäristötoimenpiteisiin jne. liittyen.

Tavoitteellinen päämäärä 7:

Kestävä hankinta elintarvikeketjuissa

Edellä mainittu **tavoitteellinen päämäärä** perustuu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin 1 (ei köyhyyttä), 2 (ei nälkää), 4 (hyvä koulutus), 7 (edullista ja puhdasta energiaa), 8 (ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 10 (eriarvoisuuden vähentäminen), 12 (vastuullista kuluttamista), 13 (ilmastotoekoja), 14 (vedenalainen elämä), 15 (maanpäällinen elämä), 17 (yhteistyö ja kumppanuus) ja Pariisin ilmastosopimukseen, ja se liittyy suoraan ja välillisesti niihin. EU:n tasolla pyrkimys liittyy erilaisiin poliittisiin aloitteisiin, kuten muun muassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan (kuten pelloilta pöytään -strategiaan, biodiversiteettistrategiaan ja EU:n teollisuusstrategiaan).

Seuraavat **tavoitteelliset päämäärät** on asetettu:

- a) parannetut perushyödykkeiden toimitusketjut, jotka eivät edistä metsäkatoa, metsien tilan heikkenemistä ja luontotyyppien tuhoutumista ja jotka säilyttävät ja suojelevat arvokkaita ekosysteemejä ja luonnon monimuotoisuutta
- b) sosiaalisen suorituskyvyn parantaminen (maailmanlaajuisissa) elintarvikeketjuissa.

Tätä varten on määritelty seuraavat **suuntaa antavat toimet**:

- a) Hyödykkeiden toimitusketjujen muuttaminen
 - Edistetään kestävää materiaalien hankintaa suhteessa (suoriin) tavarantoimittajiin EU:n sisällä tai sen ulkopuolella.
 - Edistetään tieteellisesti perusteltujen kestävän kehityksen sertifiointijärjestelmien käyttöönottoa elintarvikkeissa (myös kaloissa ja kalastustuotteissa).
 - Tunnistetaan seuraavia tavoitteita edistävät asianmukaiset ratkaisut ja strategiat ja osallistutaan niiden laatimiseen:
 - luontotyyppien ja luonnon monimuotoisuuden tukeminen, säilyttäminen tai suojele

- *toiminnan kielteisten vaikutusten ehkäiseminen, vähentäminen tai korjaaminen ilmaan, maaperään, veteen, metsiin tai metsiin kohdistuvien kielteisten vaikutusten vähentäminen tai korjaaminen*
- *metsäkadosta ja muuntamisesta vapaat elintarvikeketjut*
- *metsitys*
- *kestävä maankäyttö.*

b) Sosiaalisen suorituskyvyn parantaminen (maailmanlaajuisissa) elintarvikeketjuissa

- *Tunnistetaan sosiaalisessa kestävydessä esiintyvät merkittävimmät puutteet elintarvikkeiden arvoketjussa, jotka vaikuttavat kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin, ja puututaan niihin.*
- *Edistetään ihmisarvoisia työoloja sekä työterveyttä ja -turvallisuutta toimittajien kanssa.*
- *Edistetään tieteellisesti perusteltujen kestävän kehityksen elintarvikkeiden (myös kalojen ja kalastustuotteiden) sertifiointijärjestelmien käyttöönottoa*

3.2 Yritysten kunnianhimoisten sitoumusten puitekehys

Yksittäiset yritykset, jotka haluavat osoittaa johtajuutta ja edelläkävijyyttä edistääkseen näiden käytännesääntöjen yleisessä osassa yksilöityjen tavoitteellisten päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista, voivat tehdä kunnianhimoisia sitoumuksia niille merkityksellisistä kestävästä kehityksen aiheista. Nämä sitoumukset täydentävät näihin käytännesääntöihin sisältyviä yleisiä säännöksiä. Tässä jaksossa määritellään näiden sitoumusten puitteet.

3.2.1 Ehdot täyttävät yritykset

Kaikki elintarvikejärjestelmissä toimivat yritykset, niin suuret kuin pienetkin, ovat tervetulleita, ja niitä kannustetaan tekemään omaa toimintaansa ja vaikutuksiaan koskevia sitoumuksia. Myös yritykset, joilla elintarvikkeet ovat vain osa liiketoimintaa, voivat tehdä sitoumuksia näiden käytännesääntöjen puitteissa, mutta sitoumusten tulisi mieluiten koskea vain niiden liiketoiminnan elintarvikeosaa.

Niiden yritysten osalta, jotka toimivat sekä EU:ssa että sen ulkopuolella, sitoumuksia sovellettaisiin periaatteessa EU:ssa tapahtuvaan myyntiin/toimintaan, mukaan lukien niiden EU:n ulkopuolisiin toimitusketjuihin liittyvät vaikutukset (jotka liittyvät tähän myyntiin/toimintaan). Yritykset voivat halutessaan esittää sitoumuksia, jotka koskevat niiden koko maailmanlaajuisista myyntiä/toimintaa (ja siihen liittyviä toimitusketjuja).

3.2.2 Sitoumusten erittely

Näihin käytännesääntöihin liittyvien sitoumusten tulisi

- a. olla **kunnianhimoisia, konkreettisia, mahdollisuuksien mukaan määrällisiä ja mitattavissa olevia**;
- b. **ottaa huomioon kestävyys-, ympäristö-, sosiaali- ja terveysulottuvuudet**, vaikka tietyt aiheet voivat olla etusijalla edellyttäen, että muiden ulottuvuuksien osalta noudatetaan periaatetta, jonka mukaan ”ei saa aiheuttaa vahinkoa”;
- c. **keskittyä aiheisiin, joihin yritys voi eniten vaikuttaa yhteiskunnallisesti ja ympäristöllisesti**¹⁰;

¹⁰ Esimerkiksi olennaisuusanalyysin perusteella. Pk-yritykset voivat määrittää painopistealueensa myös jotain yksinkertaisempaa lähestymistapaa käyttäen.

- d. **edistää EU:n vihreän kehityksen ohjelman** (erityisesti pelloilta pöytään -strategian, biodiversiteettistrategian ja kiertotalouden toimintasuunnitelman) ja **maailmanlaajuisten sopimusten**, kuten Pariisin ilmastopimuksen (UNFCCC) ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja tavoitteellisten päämäärien saavuttamista¹¹ ja **olla yhdenmukaisia näissä käytännesäännöissä esitettyjen tavoitteellisten päämäärien kanssa**;
- e. **kestää vähintään vuoteen 2025 ja mieluiten vuoteen 2030 asti**, kun taas joidenkin näkökohtien (erityisesti ympäristönäkökohtien) osalta suositellaan (myös) pidemmän aikavälin visiota vuosille 2040/2050.

Toimittaessaan sitoumuksensa yritysten tulisi toimittaa **lyhyt asiakirja**¹², joka sisältää seuraavat:

- perustelut sille, miksi tietyt aiheet on valittu
- sitoumuksen (sitoumusten) määrällisten tavoitteiden perustelut
- indikaattorit/avainluvut, joilla mitataan sitoumuksen (sitoumusten) edistymistä ja jotka perustuvat yleisesti hyväksyttyihin menetelmiin, jos mahdollista ja saatavilla¹³
- lähtötaso, johon nähden edistymistä seurataan ja joka ei saisi olla aikaisempi kuin vuosi 2015 (YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kehityksen mukaisesti), lukuun ottamatta joitakin näkökohtia (erityisesti ilmastoa koskevia näkökohtia), joihin voidaan soveltaa vähintään vuoden 1990 lähtötasoa
- selvennys siitä, koskeeko tämä esitys sitoumusta (sitoumuksia), jotka on tehty ennen käytännesääntöjen käyttöönottoa, vai uutta sitoumusta (uusia sitoumuksia).¹⁴

Pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset) voivat tarvittaessa käyttää yksinkertaisempia indikaattoreita, jotka vastaavat paremmin niiden yritystyyppiä ja sitoumuksia.

¹¹ Kun tuleva luonnon monimuotoisuutta koskeva maailmanlaajuinen kehys hyväksytään tulevassa luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 15. osapuolikokouksessa, olisi pyrittävä yhdenmukaisuuteen myös sen jälkeen annettujen sitoumusten osalta.

¹² Jos sitoumukset toimitetaan ennen 15. heinäkuuta 2021, perustelut ja vaikuttimet sisältävä asiakirja voidaan toimittaa myöhemmin, kuitenkin ennen 31. joulukuuta 2021.

¹³ (Ei-tyhjentäviä) esimerkkejä näistä indikaattoreista ja menetelmistä ovat: OEF, EMAS tai vastaava (Carbon Disclosure Project; Science Based Target) kasvihuonekaasupäästöjen ja ympäristöjalanjäljen osalta, YK:n Global Compact- ja Global Reporting -aloitteiden indikaattorit, EU:n menetelmä ruokajätteen mittaamiseksi ja Ellen MacArthur Foundationin indikaattorit muovin ja kierrätyksen osalta. Kasvihuonekaasupäästöjen ja/tai ympäristöjalanjäljen osalta mitataan yrityksen vaikutusten ja/tai myytyjen tuotteiden yhteenlaskettu kokonaisympäristövaikutus koko elinkaaren ajalta¹³.

¹⁴ Yritykset voivat toimittaa olemassa olevia sitoumuksia edellyttäen, että ne ovat edellä mainittujen eritelmien mukaisia.

3.2.3 Sitoumusten seuranta ja raportointi

Suurten yritysten¹⁵ on toimitettava vuosiraportti sitoumustensa edistymisestä. Raportti on annettava vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Raportin olisi mieluiten oltava tiivistelmä, joka sisältää asiaankuuluvia otteita yrityksen viimeisimmästä saatavilla olevasta ympäristöä, yhteiskuntaa ja hallintotapaa koskevasta raportista (ESG-raportti) tai ei-taloudellisesta raportista tai kestävä kehityksen raportista (NFRD/CSRD-raportti)¹⁶ ja/tai muita asiaankuuluvia tietoja, jotka mahdollistavat sen arvioinnin, miten yritykset ovat edistyneet tämän käytännesäännön mukaisten sitoumustensa noudattamisessa.

Kun sitoumukset liittyvät maailmanlaajuiseen myyntiin/toimintaan, yritykset voivat toimittaa maailmanlaajuisia raportteja. Kun sitoumukset liittyvät EU-maissa tapahtuvaan myyntiin/toimintaan, raporttien olisi mahdollisimman pitkälti heijastettava EU-maissa tapahtuvaa toimintaa.

Pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), jotka eivät pysty raportoimaan vuosittain, voisivat toimittaa kahden tai kolmen vuoden välein yksinkertaistetun raportin sitoumuksistaan ja toimintaansa vastaavista tiedoista.

3.2.4 Sitoumusten julkistaminen ja edistymisraportit

Yritysten tekemät sitoumukset (mukaan lukien aiheiden valintaa koskevat perustelut ja määrälliset perustelut sisältävä asiakirja) sekä raportit sitoumusten edistymisestä julkistetaan näitä käytännesääntöjä koskevalla julkisesti nähtävissä olevalla sivustolla.

3.2.5 Sitoumusten arviointi- ja tarkistusprosessi

¹⁵ Suuryritykset määritellään yrityksiksi, jotka eivät ole pk-yrityksiä (lisää linkki pk-yritysten määritelmään).

¹⁶ Jos Euroopan unioni laatii uusia oikeudellisesti sitovia raportointistandardeja tai -menetelmiä, yritysten on noudatettava niitä.

Edellä kuvatun raportoinnin lisäksi yritykset, jotka ovat antaneet sitoumuksen (sitoumukset), kutsutaan esittelemään edistymistä laajemmalle sidosryhmäyhteisölle yhteistyöfoorumeissa (ks. kohta 4.1), joka kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Sitoumusten arviointi- ja tarkistusprosessi selitetään tarkemmin kohdassa 4.2.

3.3 Mahdollistavat edellytykset

Pelloilta pöytään -strategiassa tunnustetaan, että suotuista ympäristö voi helpottaa, tehostaa ja nopeuttaa elintarvikealan toimijoiden toteuttamia kestävän kehityksen toimia. Muun muassa tutkimuksella ja innovoinnilla, teknologian ja tietämyksen siirrolla sekä koulutuksella (esim. väestön ruokalukutaidon parantaminen) on tärkeä rooli matkalla kohti kestäviä elintarvikejärjestelmiä.

Tästä syystä määritetään alustava joukko ”mahdollistavia tekijöitä”, jotka asetetaan saataville käytännesääntöjen verkkosivuille. Tarkoituksena on, että näillä mahdollistavilla tekijöillä voidaan tukea kaikkia toimijaryhmiä matkalla kohti käytännesäännöissä asetettujen tavoitteellisten päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista. Vaikka toimijat pitävät näitä mahdollistavia tekijöitä olennaisen tärkeinä näissä käytännesäännöissä esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi, käytännesääntöjen mukaiset sitoumukset eivät voi olla riippuvaisia määritellyistä mahdollistavista tekijöistä.

Näiden käytännesääntöjen täytäntöönpanoprosessin aikana voidaan harkita tarkemmin kohdennettuja lisäaloitteita käytännesäännöissä asetettujen tavoitteellisten päämäärien, tavoitteiden ja toimien saavuttamiseksi.

IV. TÄYTÄNTÖÖNPANON EDELLYTYKSET

4.1 Hallinto

Nämä käytännesäännöt rakentuvat kolmelle hallintotasolle:

1. Yhteistyöfoorumi

- a. Yhteistyöfoorumilla on neuvoa-antava rooli.
- b. Se on avoin kaikille asianomaisille sidosryhmille (allekirjoittajille ja muille kuin allekirjoittajille) ja viranomaisille.
- c. Se kokoontuu vähintään kerran vuodessa (EU:n vuosittaisen pellolta pöytään - konferenssin yhteydessä).
- d. Euroopan komissio avustaa sitä yhteysryhmän tukemana (ks. jäljempänä).
- e. Se saa säännöllisesti ajantasaista tietoa allekirjoittajaryhmän (ks. jäljempänä) keskusteluista, ja sillä on mahdollisuus antaa palautetta ja ehdotuksia käytännesääntöjen meneillään olevasta täytäntöönpanosta.
- f. Tärkeimmät tavoitteet:
 - Tutustuttaa osallistujat toisiinsa ja lisätä siten keskinäistä ymmärtämystä.
 - Edistää aktiivisesti sidosryhmien vuorovaikutusta ja kumppanuuksia foorumissa näiden käytännesääntöjen tavoitteiden saavuttamiseksi.
 - Edistää ja helpottaa hyvien toimintatapojen esittelyä ja tunnustamista sekä hyviä toimintatapoja koskevaa tiedonvaihtoa.
 - Tiedottaa uusista tutkimuksista, hankkeista ja vastaavista.
 - Vaihtaa avoimesti tietoja käytännesääntöjen täytäntöönpanon edistymisestä (sitoumusten osalta).
 - Edistää mahdollisuuksien mukaan toimijoiden välistä yhteistyötä, erityisesti sitä, miten suuremmat yritykset voivat valmentaa pk-yrityksiä niiden pyrkimyksissä tehdä toiminnastaan kestävämpää.
 - Edistää Euroopan laajuista keskustelua kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien ja viranomaisten välillä sekä lisätä viranomaisten, yksityisten tahojen ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välisiä kumppanuuksia.

2. Allekirjoittajaryhmä

- a. Allekirjoittajaryhmällä on käytäntösääntöjä koskeva päätöksentekovoima (erityisesti käytäntösääntöjen mahdollisesta tarkistamisesta tai päivittämisestä yhteysryhmän ehdotuksesta (ehdotuksista) (ks. jäljempänä)).
- b. Se koostuu näiden käytäntösääntöjen allekirjoittajista.
- c. Se järjestää kokouksia, esimerkiksi yhteisiä tapahtumia tai erityisiä työpajoja, joihin Euroopan komissio ja muut sidosryhmät voidaan kutsua, edistääkseen käytäntösääntöjen mukaista työtä ja edesauttaakseen sitä.
- d. Se voi esittää ehdotuksia ja ideoita aloitteiksi/aiheiksi yhteistyöfoorumin kokousta (kokouksia) varten yhteysryhmän välityksellä.

(Allekirjoittajaryhmän on sovittava muista yksityiskohtaisista säännöistä ensimmäisessä kokouksessaan).

3. Yhteysryhmä (komisison ja valittujen allekirjoittajien yhteistyöelin)

- Yhteysryhmällä on valmistelu-/koordinoititehtävä.
- Se koostuu allekirjoittajaryhmään *(allekirjoittajaryhmän ensimmäisessä kokouksessa sovitaan yksityiskohtaisista säännöistä)* ja Euroopan komission kuuluvista henkilöistä.
- Sen tehtävänä on
 - a) valmistella allekirjoittajaryhmälle ehdotuksia käytäntösääntöjen tarkistamiseksi/päivittämiseksi tarpeen mukaan
 - b) auttaa valmistelevaan yhteistyöfoorumin kokouksen (kokousten) järjestämistä
 - c) toimia yhteyselimenä Euroopan komission ja allekirjoittajaryhmän välillä.

4.2 Käytäntösääntöjen yleinen seuranta ja arviointi

Yritysten/järjestöjen toimittamat vuosikertomukset sekä yhteistyöfoorumin sidosryhmiltä saatu palaute muodostavat perustan toimitettujen sitoumusten edistymisen/vaikutusten arvioinnille. Ensimmäinen arviointi toteutetaan vuoden 2022 loppuun mennessä yhteistyöfoorumin ja komission aktiivisella osallistumisella.

Toimitettujen sitoumusten vuotuiset arvioinnit sekä yhteistyöfoorumissa, allekirjoittajien kokouksissa ja yhteysryhmässä käytyjen keskustelujen tulokset toimivat pohjana käytäntöjen edistymisen ja tehokkuuden yleisarvioinnille. Tämän perusteella tehdään päätös käytäntöjen soveltamisen jatkamisesta tai lopettamisesta.

4.3 Pois vetäytymistä koskeva lauseke

- Yksittäiset allekirjoittajat voivat milloin tahansa päättää vetäytyä näiden käytäntöjen noudattamisesta.
- Niiden on ilmoitettava allekirjoittajaryhmälle tästä kirjallisesti.
- Pois vetäytyminen tulee voimaan heti, kun vastaanottajat ovat saaneet ilmoituksen.

4.4 Voimaantulo

Nämä käytäntöännöt tulevat voimaan, kun vähintään yksi (1) elintarvikearvoketjun keskimmäisen osan eurooppalainen järjestö ja vähintään yksi (1) elintarvikearvoketjun keskimmäisen osan yritys/järjestö allekirjoittavat kunnianhimoisia sitoumuksia koskevan puitekehys sopimuksen.

Allekirjoitettu Brysselissä 5. heinäkuuta 2021